

та відновлення територіальної цілісності України; створення сприятливого бізнес-клімату; спільні засідання з актуальних питань стійкості національної економіки та національної економічної безпеки; запобігання і реагування на кризові ситуації у сфері енергетичної безпеки; реалізація проектів з відновлення об'єктів промисловості, соціальної і транспортної інфраструктури, житлового фонду та систем життєдіяльності населених пунктів Донецької та Луганської областей після АТО; забезпечення суб'єктів сектора безпеки і оборони України науковими, експертними та практичними матеріалами зі стратегічних комунікацій; технічне оснащення відповідних підрозділів для ефективної реалізації функцій стратегічних комунікацій у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України та інше.

1. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2017 рік: Указ Президента України № 103/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/1032017-21670>.

2. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.

3. Гончаренко О. М. Синдром «слабкої держави» і сучасні геополітичні альтернативи України. *Гілея: науковий вісник. Випуск «Політичні науки»*. № 114. С. 352.

4. Подібне Обамі не до снаги: Global Hawk ВПС США провів розвідку на Донбасі URL: <http://wartime.org.ua/34352-podbne-obam-ne-do-snagi-global-hawk-vps-ssha-provv-rozvdku-na-donbas.html>.

Перепьолкін Сергій Михайлович,
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СТАНДАРТІВ НАТО

Досягнення основних цілей у сфері воєнної політики України, зокрема, відбиття збройної агресії Російської Федерації проти України, забезпечення обороноздатності України на рівні, достатньому для запобігання виникненню збройного конфлікту, а у разі збройного конфлікту – для його локалізації і нейтралізації, участь України у реалізації спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу, удосконалення системи забезпечення воєнної безпеки, яка б гарантувала надійний захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, гідне сприйняття України на міжнародному рівні та відповідність критеріям членства України в ЄС і НАТО, визначених в Указі Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» від 24 вересня 2015 р. № 555/2015 [1], є можливим шляхом створення в Україні справжньої, сучасної професійної армії. Однак створити її на основі матеріально

та морально застарілих стандартів збройних сил Союзу Радянських Соціалістичних Республік або на стандартах Російської Федерації, яка окупувала Автономну Республіку Крим, місто Севастополь та здійснює військову агресію в окремих районах Донецької і Луганської областей, неможливо. Тому виникнення професійної армії в Україні вбачається можливим за умови реформування Збройних Сил України (далі – ЗСУ) на основі сучасних, визнаних провідними державами Європи та світу, стандартах безпеки та оборони Північноатлантичного альянсу (далі – НАТО).

Аналіз наукових праць та навчальної літератури свідчить про відсутність єдиного підходу дослідників до розуміння поняття «стандарт НАТО». Проте погляди С. Мукосія та Є. Романенко щодо розуміння поняття «стандарт НАТО» та визначення їх видів, є на диво абсолютно тотожними. Так, під терміном «стандарт НАТО», він же «Угода зі стандартизації» (англ. Standardization Agreement; STANAG), дослідники пропонують розуміти – міжнародний договір, який регламентує загальні правила, визначає спільний порядок дій, закріплює єдину термінологію і встановлює умови уніфікації технічних процесів, а також озброєння та військової техніки, іншої матеріальної частини збройних сил Альянсу та країн-партнерів.

Щодо видів стандартів НАТО, то дослідники поділяють їх умовно на три види, а саме: адміністративні; оперативні та матеріально-технічні. Адміністративні стандарти визначають процеси управління та обміну інформацією, порядок роботи з документацією. Оперативні стандарти спрямовані на оперативне планування застосування військ. Матеріально-технічні стандарти визначають єдині вимоги до озброєння і військової техніки союзників, управління життєвим циклом, а також кодифікації предметів забезпечення. [2; 3, с. 145–146]

Кількість стандартів НАТО, як і їх зміст, постійно змінюється. Тому їх загальне число, зазвичай, визначають приблизно. Так, станом на 2017 р., їх нараховують близько 1300 одиниць. Наприклад, держави – члени НАТО мають такі спільні стандарти: щодо стандартизації на основі гвинтівки USGI M16 – магазин під набої 5,56×45 мм НАТО (STANAG 4179; щодо кораблів (STANAG 1472); щодо уніформи й особистого обладнання військових (STANAG 2138); щодо підводних човнів і протичовнової дії (STANAG 1052); щодо вишколу капеланів НАТО (STANAG 2222); щодо постачання Сухопутних військ НАТО (STANAG 2961); щодо класифікації єдиної системи харчування військ НАТО (STANAG 3150); щодо охорони навколишнього середовища під час військової діяльності НАТО (STANAG 7141) та ін.

Водночас на початок 2016 р., за словами заступника Міністра оборони України Ю. Гусєва, у ЗСУ впроваджено лише 65 стандартів НАТО, а на період 2016–2018 рр. передбачено розроблення ще понад 70 стандартів, серед яких найважливішими є бойові статuti Сухопутних військ та настанови з підготовки та застосування військ, спрямовані на підвищення рівня взаємосумісності ЗСУ з країнами – членами НАТО [4]. Так, пріоритетними напрямками реформування ЗСУ у 2017 р., відповідно до Указу Президента України «Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна –

НАТО на 2017 рік» від 8 квітня 2017 р. № 103/2017 [5], визначено: удосконалення системи військового управління та зв'язку; удосконалення систем матеріально-технічного та медичного забезпечення ЗСУ; підтримання у боєздатному стані, модернізація і оновлення озброєння та військової техніки; підвищення ефективності системи кадрового менеджменту; удосконалення системи військової освіти та підготовки професійних кадрів; удосконалення системи підготовки військ та забезпечення їх взаємосумісності; забезпечення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей.

Отже, за результатами двадцятирічної співпраці між Україною та НАТО можна зробити висновок, що проведення реформування ЗСУ на основі стандартів НАТО – це справа не одного року. Запровадження стандартів НАТО в діяльність ЗСУ не повинно розглядатися як основна ціль реформування ЗСУ або як одна з обов'язкових вимог для вступу до Північноатлантичного альянсу, реалізація їх вимог є лише одним з обов'язкових кроків на шляху до створення в нашій державі сучасної, професійної армії, здатної забезпечити досягнення цілей Воєнної доктрини України.

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 78. Ст. 2592.

2. Мукосий С. О внедрении стандартов НАТО. URL: <https://defence-ua.com/index.php/statti/296-sergej-mukosij-segodnya-ministerstvo-oborony-yavlyaetsya-lokomotivom-sredi-vsekh-organov-vlasti-po-vnedreniyu-standartov-nato>

3. Романенко Є. О. Реформування Збройних Сил України за стандартами НАТО. *Публічне урядування*. 2016. № 3. С. 142–150.

4. У Збройних Силах України впроваджено стандарт НАТО щодо медичної евакуації. URL: <http://www.milnavigator.com/uk/v-vooruzhennyx-silax-ukrainy-vnedren-standart-nato-po-medicinskoj-evakuacii-zamestitel-ministra-oborony-ukrainy/>

5. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2017 рік: Указ Президента України від 8 квітня 2017 р. № 103/2017. *Офіційний вісник України*. 2017. № 32. Ст. 990.

Поливанюк Василь Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент,
полковник поліції

УКРАЇНА ТА НАТО: РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИНАМ

Інформація взагалі та знання зокрема є вирішальними факторами, які впливають на розвиток технології і технологічних ресурсів людства. Власне вони визначають кордони технологій та можливості в освоєнні природи і подальшого розвитку суспільства. Саме ключові революційні винаходи у галузі